

A todas estas citas adjuntaremos la nueva localidad encontrada por nosotros en el N de Alicante:

ALICANTE: La Torre de les Maçanes (Torremanzanas), Serra del Rentonar, 30SYH2478, 900 m, en pastizales secos anuales, 18-V-1990, L. Serra, VAB 901778.

Con todos estos datos presentamos a continuación (fig. 1) la distribución aproximada de la planta en la Península Ibérica.

Pese a que su status taxonómico no ha sufrido modificaciones en los últimos años, su interpretación y diferenciación respecto al *A. epiglottis* típico no parece suficientemente aclarado pues el mismo Chater (*l.c.*: 113, 1968) considera en *A. asperulus* que los pedúnculos igualan a las hojas, cuando son claramente más largos.

La siguiente clave creemos que refleja las principales diferencias entre ambas plantas.

1. Espiga fructífera globosa, sobre un pedúnculo de + 1-5 mm, mucho más corto que la hoja que la acompaña ..... subsp. *epiglottis*.
1. Espiga fructífera alargada. Pedúnculo de + 20-45 mm, superando ampliamente a la hoja que la acompaña ..... subsp. *asperulus*.

L. SERRA & G. MATEO. Departament de Biologia Vegetal. Facultat de Ciències. Universitat de València. 46100 Burjassot (València).

PULMONARIA LONGIFOLIA (BAST.) BOREAU SUBSP. *LONGIFOLIA* AL MASSÍS DE GARRAF

A. DE BOLÒS I O. DE BOLÒS (La vegetación de las comarcas barcelonesas, 1950: 453) comenten l'existència d'un plec d'herbari (BC) recol·lectat per M. COMPAÑÓ 11-VII-1871, in silvaticis prope Begues, de *Pulmonaria longifolia*. Comenten que l'existència d'aquest tàxon euro-siberià al massís del Garraf requereix confirmació, ja que no va ésser trobat per cap autor posterior.

A l'herbari BC n'hi dos plecs d'aquest tàxon (BC 42255, ex herb. Compañó i BC 657839 ex herb. Trèmols). Aquest últim consta recol·lectat a l'abril de 1871.

Enguany 121 anys després de les recol·leccions de TRÈMOLS i de COMPAÑÓ vàrem observar aquesta planta a la comarca del Baix Llobregat, rodalies de Begues, UTM: 31TDF07, 390 m, en un obac, entre el bosc de *Pinus halepensis*, degradació de l'alzinar, i fragments de comunitats del *Quercion humilis-petraeae* i de bardisses del *Rubus-Coriarietum*. Formava una població no gaire nombrosa d'uns quaranta exemplars, i convivia amb d'altres plantes de caràcter submediterrani: *Primula veris* subsp. *columnae*, *Helleborus foetidus*, etc.

Cal destacar la situació isolada d'aquesta població, que es troba al límit meridional fins ara conegut per a aquesta planta (M. BOLLINGER, Die Gattung *Pulmonaria* in Westeuropa, Phanerog. Monograph. 9: 43, 1988). Les localitats més properes conegudes es troben al Montseny, al Montnegre, a la Sauva Negra, a la Planta de Vic i al Cabrerès (M. BOLLINGER, loc. cit.: 50).

O. DE BOLÒS. Dept. Biologia Vegetal. Facultat de Biologia. Universitat de Barcelona, 08028 Barcelona.

A. M. ROMO. Institut Botànic de Barcelona, Av. dels Muntanyans s/n. parc de Montjuïc. 08038 Barcelona.